

Rijksdienst voor de Monumentenzorg

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg is het centrale kennis- en informatiecentrum op het gebied van de monumentenzorg in Nederland.

Tot voor enkele jaren lag het zwaartepunt van het takenpakket bij de uitvoering van de wet- en regelgeving op het terrein van de monumentenzorg, dat wil zeggen de bescherming en instandhouding van historische gebouwen en stads- en dorpsgezichten van nationaal belang. Op grond van de Monumentenwet 1988 zijn belangrijke taken en bevoegdheden overgeheveld naar met name de gemeenten. De RDMZ heeft daardoor meer mogelijkheden gekregen om zich in bredere zin te richten op de kennis van en waardering voor het cultuurhistorisch waardevolle erfgoed en voor de integratie daarvan in onze veranderende leefomgeving. Dat erfgoed bestaat niet alleen uit beschermde monumenten.

Het gaat om al datgene dat vanuit een historischeontwikkelingsproces onze wijken, dorpen, steden en landschappen hun specifieke karakter en identiteit heeft gegeven.

De sector Regio-service. De taken van de Regio-service worden vooral uitgevoerd ten behoeve van gemeenten en provincies, hetgeen niet wil zeggen dat andere partijen in het veld zoals restaurerende instellingen en particuliere eigenaren vergeefs een beroep zullen doen op de medewerkers van de Regio-service. Ten aanzien van het 'cultuurhistorisch argument' kan de Regio-service op verzoek van ?? adviseren door middel van de cultuur- en historische verkenning.

De RDMZ streeft er naar in de komende jaren de adviesrol steeds verder te ontwikkelen, ten einde een bijdrage te kunnen leveren aan de processen die moeten leiden tot behoud en beheer van cultuurhistorische waardevolle elementen en de integratie daarvan in het veranderend leefmilieu.

Notulen Vrienden Zaandijker Sluis

Verslag van de eerste vergadering op woensdag 30 september na de opening van de Zaandijkersluis op zaterdag 26 augustus 1996.

Notulen vergadering Stichting "Vrienden Zaandijker Sluis" met de leden van het Gilde op woensdag 30 september 1996 in de aula van "Sjalom"

Afwezig met bericht van verhindering : Henk Bouman, Leo Dignum en Piet Cordes.

Afwezig zonder bericht van verhindering: Rob Straatman, Jouke van Asperen, Rienk Koopman en Robert Stach.

Voorzitter Ab Rijken opent de vergadering en heet de leden welkom.

Het verslag van de secretaris was tot ieders genoegen positief. De 194 vaartuigen, die na de festiviteiten zijn geschut, zijn nu al een bewijs van het recreatieve nut van de sluis.

Ook de penningmeester kon zeer optimistisch zijn; het saldo kan de diverse akties in 1997 dekken.

Over de statuten van de Stichting rezen enkele Vragen omtrent vrijwaring bij schades door wetkzaamheden van het Gilde. Van de vastgelegde vrijwaring door het waterschap en de Gemeente zal aan alle leden een kopie worden gezonden.

Over de vrijwaring inzake de bediening van de brug zal Jan Duijvis Rinus Buijvoets (D.S.O.W.) benaderen.

Bij de punten Meningen, Voorstellen en Rondvraag zijn de volgende zaken aan de orde geweest:

- A. Het schutseizoen 1997 loopt van 12 april t/m 13 oktober.
- B. De werktijden zijn van 8.00 uur tot 13.00 uur en van 13.00 uur tot 18.00 uur.
- C. De invulling van het rooster (in februari geeft de keuzemogelijkheid: zes halve dagen of drie hele dagen.
- D. In de Scheepvaartalmanak zullen in overleg met het Waterschap de openingstijden en het telefoonnummer van het sluishuis worden vermeld.
- E. Een reservelijst van aspirantschutters zal worden aangelegd.
- F. Verwijsborden zullen door de Gemeente worden vervaardigd en geplaatst.
- G. Een signaalbord zal aan de afsluitketting van de "Domineesbrug" worden bevestigd.
- H. Willem Hoogkamer zal nog kijken naar de drie sloten van het rinket. Eventueel de kleine sloten vervangen.
- I. Inzake de overdracht van de sleutel wordt de volgende afspraak gemaakt:
... (Middag-)dienst zaterdag brengt sleutel naar (Ochtend-)dienst zondag ã, ã (Middag-)dienst zondag brengt sleutel + geld naar Wolter ... Commissie bezorgt sleutel voor de eerstkomende zaterdagdienst op het juiste adres
- J. Grendel sluisbrug gaat moeilijk; iets aan doen
- K. Karlshamn benaderen voor reparatie lekke goot boven de sluiskade
- L. Een rapport van het afgesloten seizoen wordt aan de Gemeente en het Waterschap gezonden met verzoeken tot het leveren van een lichte pikhaak, een wilschepnet, extra sleutel(s) voor twee midweek-assistenten en een verbeterde berging voor de hulpmiddelen.
- M. Bij de seizoenstart organiseert de Stichting activiteiten met medewerking van het Gilde.
- N. Het bestuur neemt contact op met de VVV over een pont-verbinding van de sluis met molen "De Bonte Hen" in verband met de toeristische looproute Lagedijk-Zaanse Schans.

Nog enkele losse (doch niet loze) opmerkingen:

Luc Ooms wedt, dat er in 1997 meer dan 500 vaartuigen zullen worden geschut. Als er minder dan 500 schuttingen plaatsvinden, verzorgt Luc Ooms een barbeque voor de leden van het Gilde met hun partners. Indien het aantal wordt gehaald, betaalt elke lid mee aan het feest.

De bereidheid van het Waterschap om andere activiteiten geldelijk te steunen blijkt - volgens betrouwbare bron - zeer wel aanwezig.

In februari zullen de startakties in een vergadering worden voorgesteld en besproken. Alle leden van het Gilde krijgen een uitnodiging; bij verhindering verzoeken wij jullie dit tijdig door te geven in verband met het correct met elkaar omgaan en het vaststellen van de cateringsbehoefte.

Met de vertoning van de sluisvideo wordt de plezierige vergadering besloten.

Ab, Jan, Wolter (notulisten)

Overdracht Zaanse sluizen start met renovatie

Maandag 4 december 1995 is waterschap Het Lange Rond gestart met de renovatie van de Zandijkersluis in de gemeente Zaanstad.

Het karwei is het eerste zichtbare resultaat van de recente overdracht van vijf Zaanse sluizen van gemeente naar waterschap. Deze overdracht vindt plaats in verband met de behoefte een duidelijke scheiding van taken aan te brengen. Omdat de Overtoomsluis, de Mallegatssluis, de Weelsluis, de Papepadsluis en de Zandijkersluis nog functioneel zijn in het waterbeheer van met name de polder Westzaan zijn deze sluizen overgedragen aan Het Lange Rond.

Dijkgraaf H.A. van der Pal

Onder Van der Pal werd Het Lange Rond omgevormd van een club van vroegere dijkgraven tot een organisatie met 63 personeelsleden en achttien miljoen gulden aan inkomen uit de waterschapsbelasting.

Juli 1996 overleed Van der Pal

Dit waterschap zorgt voor het peilbeheer in het 350 vierkante kilometer grote gebied tussen de Zaan en de Hondsbossche Zeewering. Gemeente en waterschap kwamen de overdracht eerder dit jaar overeen.

Van de vijf sluizen verkeren de Weelsluis en de Zandijkersluis in slechte staat. In de overdrachtsovereenkomst is afgesproken deze beide waterobjecten op te knappen. De Zandijkersluis is het eerste project. De sluis in de Lagedijk te Zandijk, die de vaarverbinding vormt tussen de Zaan en de Sluissloot, is namelijk al vele jaren buiten bedrijf. De sluis is sinds het begin van de zeventiger jaren afgesloten met een middenin de sluiskolk geplaatste kofferdam. De Zandijkersluis dateert uit 1727 en werd volgens twee ingemetselde stenen al eerder -in 1818 en 1953- hersteld.

De totale kosten voor het renoveren van de Zandijkersluis bedragen 350.000 gulden. Het grootste deel ervan wordt opgebracht door de gemeente Zaanstad (200.000 gulden), terwijl Het Lange Rond 50.000 gulden voor zijn rekening neemt en het werk uitvoert. De provincie NoordHolland subsidieert uit het budget voor recreatief medegebruik ook nog eens 50.000 gulden, omdat de vaarverbinding tussen de Zaan en de Sluissloot weer wordt hersteld. Een aardig aspect aan die projecten is de financiële deelname van een aantal andere instanties. De Nederlandse Waterschapsbank en Stichting Honingfonds participeren vanwege het cultuurhistorische belang elk voor 10.000 gulden in deze grootschalige renovatie. Daarnaast heeft de Lionsafdeling Zaanstreek aangeboden om het vervallen bedieningshuisje op te knappen.

De renovatie is gestart met het verwijderen van zo'n 200 m³ vervuilde bagger (klasse 3) uit en rondom de sluiskolk. De bagger wordt afgevoerd naar het gecontroleerde baggerstort van de gemeente Zaanstad in Nauerna. Vervolgens wordt de sluis afgedamd en drooggezet en wordt de bestaande kofferdam verwijderd, waarna het herstel van de gemetselde muren en het voegwerk kan beginnen. Ondertussen worden de oude sluisdeuren vervangen door vier nieuwe exemplaren. Deze worden van hardhout gemaakt en zijn het belangrijkste aandeel in de totaalkosten namelijk ongeveer 150.000 gulden.

Het werk duurt tot en met april 1996 en wordt door aannemingsbedrijf Kistemaker & Korver vof uit Middenbeemster uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van de renovatiewerken aan de Zandijkersluis worden verkeersmaatregelen getroffen. De basculebrug over de sluis wordt later in 1996 door de gemeente Zaanstad opgeknapt.

Brief aan hr. Lohuizen

Op 23 januari 1994 schreef de heer Luc Ooms een brief naar de heer Lohuizen.
Beste Meneer Louwijzen,

Hartelijk dank voor uw toezegging ons te willen steunen, gaarne voldoe ik dan ook aan uw verzoek het een en ander op een rij te zetten en u de kranten knipsels toe te sturen. Bovendien sluit ik hierbij een plattegrondje in voor de oriëntatie. U ziet de sluis geeft een verbinding over het water van de Zaanse schans tot het Gemeentehuis.

De sluis is in 1610 in hout gebouwd en volledig vernieuwd in steen in 1727. Van dit laatste feit treffen wij een gedenksteen aan in de sluis die voorkomt op de Provinciale Monumentenlijst. (de sluis zelf is op geen enkele monumentenlijst opgenomen.) In 1838 vond er een restauratie plaats en dit gebeurde nogmaals (nu ook weer ruim 100 jaar later) in 1959.

Onze argumenten voor herstel van de sluis zijn:

1. Behoud van een functioneel monument. Hiermee bedoelen wij dat de sluis gerestaureerd in een staat zoals deze vroeger was (en dat mag zo zijn als bijvoorbeeld 100 jaar of meer geleden) zal kunnen functioneren en geen aanpassingen zal behoeven zoals men bij veel monumenten ziet.
2. Behoud van een monument op een unieke locatie, nl. aansluitend op de Gortershoek en tegenover de Zaanse Schans. Verder verbindt deze waterweg oud met nieuw. Daartoe was er bij de bouw van het Gemeentehuis een steiger aangelegd vanwaar de bruidspartjes de vaarwaardigheid van de huwelijksboot direct konden uit proberen teneinde een fotoreportage te kunnen maken op de Zaanse schans.
3. De waardevermeerdering van praktisch alle aan het water gelegen woningen en dat zijn er heel wat. Immers bij verkoop van woningen in de Prins Hendrikstraat te Zaandam lezen wij dikwijls in de advertenties : Gelegen aan open vaarwater.
4. Behoud van het vaarwater langs het in oude stijl gerealiseerde wijkje "de Domineestuin"
5. Ondersteuning van de architectuur van de nieuw gebouwde wijk "Rooswijk 1300". Waar de architect aanvankelijk ook is uit gegaan van open vaarwater met bruggen waarvan de doorvaarhoogte 1.70 mtr. is. Deze hoogte was gekozen niet alleen voor de boten maar ook voor de schaatsers.
6. Doorstroming en intrek van vis zoals glasaal. Ecologisch is zo'n, altijd wel iets lekkende sluisdeur voor het viswater van groot belang.
7. De mogelijkheid speedboten (waarmee jongelui nogal eens spelevaren) te laten uitwijken naar grootwater (de Zaan).

Achter ons streven voor het herstel van de sluis staan de vereniging Zaans Skoon, de stichting Dominees Tuin en de Vereniging tot behoud van Monumenten van Bedrijf en Techniek in de Zaanstreek.

De krantenknipsels vertellen U dat de Gemeenteraad heeft besloten de sluis definitief op te heffen. Zoals ik U reeds in ons telefonisch onderhoud vertelde heeft de burgemeester mij een heropening van deze zaak toe gezegd. Maandag 24 januari 1994 zal ik dan ook een gesprek hebben met de wethouder van openbare werken de heer Th. Germeraad, die mij hiervoor uitnodigde.

Indien U de sluis komt bekijken zal ik U gaarne uitleg geven. Hopende U met deze informatie van dienst te zijn geweest, teken ik,

L.Ooms
Dr. J.J.van der Horststraat 36
1544 XD Zaandijk tel. 075-286450 of 075-283541